

FN:s säkerhetsråds resolution 1325 (2000)
"KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET"

**FINLANDS NATIONELLA
HANDLINGSPROGRAM 2012–2016**

FN:s säkerhetsråds resolution 1325 (2000)
"KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET"

**FINLANDS NATIONELLA
HANDLINGSPROGRAM 2012–2016**

**ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET**

ISSN 0358-1489
ISBN 978-952-281-009-0
PDF ISBN 978-952-281-010-6
e-publikation ISBN 978-952-281-011-3

Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2012

Denna publikation är tryckt på miljövänligt Reprint-papper, som görs av 60% returfiber. Reprint-pappret har beviljats följande certifikat: ISO 9001, ISO 14001, EMAS, DIN 6738, EN-71-3, FSC och EU-blomman.

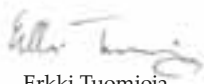
Förord

Finland publicerade 2008 sitt första nationella handlingprogram i syfte att verkställa FN:s säkerhetsråds resolution 1325 "Kvinnor, fred och säkerhet. Handlingsprogrammet har varit ett viktigt redskap för att öka intresset för kvinnornas ställning och deltagande i frågor om fred och säkerhet både nationellt och internationellt. För att effektivisera verkställandet av resolutionen har Finland utarbetat ett nytt målinriktat handlingsprogram för åren 2012–2016.

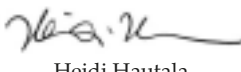
Handlingsprogrammet har på samma sätt som det ursprungliga programmet utarbetats tillsammans med företrädare för ministerier, frivilligorganisationer och forskningsinstitut. Genomförandet av handlingsprogrammet följs på samma sätt i en grupp med företrädare för ministerier, frivilligorganisationer och forskningsinstitut. Handlingsprogrammet omfattar perioden 2012–2016, varefter programmet uppdateras.

Varje ansvarig aktör som nämns i handlingsprogrammet genomför målen för programmet och rapporterar om dem på överenskommet sätt. I överensstämmelse med internationell praxis utnyttjar Finland de globala "Kvinnor, fred och säkerhet"-indikatorer som tagits fram under FN:s ledning när man utvärderar hur resolution 1325 verkställts.

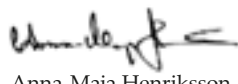
Förutsättningarna för bestående fred är bättre om kvinnor och män har lika möjligheter att delta i planeringen och genomförandet av besluten. Genom att verkställa resolution 1325 vill Finland bidra till stabilitet och utveckling i hela samhället.

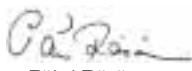
Erkki Tuomioja
Utrikesminister

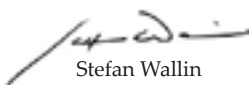
Heidi Hautala
Utvecklingsminister

Anna-Maja Henriksson
Justitieminister

Päivi Räsänen
Inrikesminister

Stefan Wallin
Försvarsminister

Paavo Arhinmäki
Kultur- och idrottsminister

INNEHÅLL

Förord	3
Den internationella utvecklingen	8
INLEDNING	9
Mål och principer för handlingsprogrammet.....	9
Finlands utgångspunkter.....	10
Handlingsprogrammets redskap	11
Genomförandet av Finlands första handlingsprogram 2008–2011	12
FÖREBYGGANDE AV KONFLIKTER, FREDSFÖRHANDLINGAR OCH FREDSBYGGANDE.....	15
KRISHANTERING.....	21
ATT STÄRKA KVINNORS OCH FLICKORS MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, SKYDDA DEM OCH GARANTERA DERAS SÄKERHET	31
FORSKNING OCH KOMMUNIKATION	37
UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING	39
INDIKATORER.....	41
”KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET” I FN:S SÄKERHETSÅD.....	49
KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET	51

Den internationella utvecklingen

Den 31 oktober 2000 antog FN:s säkerhetsråd resolutionen 1325 "Kvinnor, fred och säkerhet". Med stöd i FN-stadgans principer och syften är resolutionens huvudmål att stärka kvinnors roll och beslutanderätt när man förebygger och löser konflikter och bygger upp fred. Vidare är resolutionens syfte att kännbart förbättra försvaret av kvinnor och flickor och deras mänskliga rättigheter och säkerhet samt att stärka de faktorer som inverkar på detta.

Resolution 1325 är en viktig länk i kedjan av internationella instrument som stärker kvinnornas ställning och rättigheter, med utgångspunkt i konventionen om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, CEDAW) från 1979. Att förbättra jämställdheten mellan könen och kvinnornas ställning är ett av FN:s millenniemål, liksom ett av huvudmålen i Pekingdeklarationen och -handlingsplanen samt handlingsplanen från befolknings- och utvecklingskonferensen i Kairo.

Sedan 2000 har FN:s medlemsländer arbetat aktivt för resolution 1325 både politiskt och inom ramarna för sina egna insatser för att förebygga och lösa konflikter. Nationella handlingsprogram har varit ett viktigt redskap för många länder. När Finland startade sitt program 2008 fanns det bara några nationella 1325-handlingsprogram i hela världen. Nu, år 2012, finns det 35 och antalet ökar hela tiden.

De senaste åren har det inträffat en betydande utveckling på FN-nivå sedan säkerhetsrådet antagit fyra nya resolutioner som ingår i referensramen "Kvinnor, fred och säkerhet", och flera utlåtanden av ordföranden som effektiviserar verkställandet av den ursprungliga resolutionen. År 2008 antogs resolution 1820 om sexuellt våld i konflikter och följande år resolution 1888 som kompletterar den. I och med resolution 1888 inrättades uppdraget som FN:s generalsekreterares särskilda representant för att leda arbetet mot sexuellt våld i konflikter samt ett rättsstatsteam för att stödja detta. Resolution 1889 (2009) betonar kvinnornas deltagande i det politiska och ekonomiska beslutsfattandet och fredsarbetet och ber generalsekreteraren introducera globala indikatorer för "Kvinnor, fred och säkerhet". Resolution 1960 (2010) innehåller en kontroll-, rapporterings- och analysmekanismer för sexuellt våld i konflikter och möjliggör sanktioner mot aktörer som gör sig skyldiga till systematiskt sexuellt våld. I detta handlingsprogram avses i fortsättningen med resolution 1325 hela denna samling resolutioner om "Kvinnor, fred och säkerhet".

Vid sidan av resolutionerna har man utvecklat verkställandet och dess uppföljning. FN:s verksamhet styrs av 1325-strategin, som omfattar hela FN-systemet, samt generalsekreterarens handlingsprogram i sju punkter om kvinnors deltagande i uppbyggandet av fred. I oktober 2010 behandlade FN:s säkerhetsråd de globala 1325-indikatorerna och bad FN-systemet och medlemsländerna att i fortsättningen rapportera utgående från dem. År 2010 grundades jämställdhetsorganisationen UN Women, som spelar en viktig roll för i förbättrandet av FN-systemets konsekvens. Inom EU antog rådet för utrikes frågor i juli 2010 indikatorer för uppföljningen av hur resolutionerna 1325 och 1820 verkställs. Allt flera länder har i sina nya handlingsprogram tillämpat mätare för att följa upp verkställandet.

Även om den internationella aktiviteten för att främja resolution 1325 har ökat, är det fortfarande en aktuell utmaning att genomföra målen i praktiken. Sedan den internationella uppmärksamheten och nya verktyg särskilt inriktats på sexuellt våld i konflikter, skyddsfrågor och strafflöshet, har kvinnors deltagande i konfliktförebyggande arbete, fredsprocesser, officiella fredsförhandlingar och höga beslutsfattandeforum underskridit målen. Enligt FN:s bedömning har kvinnornas andel i fredsförhandlingar under de senaste åren stannat på under åtta procent av förhandlarna och under tre procent av fredsavtalens undertecknare.

INLEDNING

Mål och principer för handlingsprogrammet

I regeringsprogrammet 2011 konstateras att "Finland betonar kvinnors deltagande i krishantering och skapande av fred. Finland strävar efter att förbättra kvinnors och flickors situation i väpnade konflikter och sammandrabbningar i enlighet med FN:s resolution nr 1325."

I FN och bland dess medlemsstater spelar Finland en synlig roll som föregångare och sakkunnig i jämställdhetsfrågor, och Finland efterfrågas allt oftare som samarbetspartner. Genom detta handlingsprogram strävar vi efter att stärka Finlands kompetens och ställning i 1325-frågor under perioden 2012–2016. Målet är att Finland i frågor om kvinnor, fred och säkerhet kan erbjuda ett särskilt mervärde och på så sätt också bära sin andel av det globala ansvaret.

Finland främjar den internationella normativa och politiska referensramen i syfte att verkställa resolution 1325. Uppmärksamhet fästs vid såväl förebyggande och deltagande som skydd.

För att Finlands agerande ska vara trovärdigt förutsätts att vi i vårt eget arbete följer principerna i resolution 1325 och att vi är beredda att stödja andra. Det nationella verkställandet skapar en trovärdig grund för Finlands internationella inflytande. 1325-arbetet styrs av principerna om fokus på de mänskliga rättigheterna, konsekvens, öppenhet och god förvaltning.

Finlands utgångspunkter

Utgångspunkter för jämställdhetsarbetet och även genomförandet av resolution 1325 är jämställdhetslagen och lagen om likabehandling samt regeringens jämställdhetsprogram och den nationella handlingsplanen för grundläggande och mänskliga rättigheter. I enlighet med handlingsprogrammet från Peking iakttar Finland en dubbel jämställdhetsstrategi, dvs. främjar jämställdhet både genom att integrera genusperspektivet i all verksamhet och genom särskilda åtgärder för det kön som befinner sig i svagare ställning. Finland främjar och stärker tillämpningen av den dubbla jämställdhetsstrategin i alla internationella organisationer och inom EU:s verksamhet.

Resolution 1325 kopplar ihop jämställdhetsutvecklingen med trygga samhällen. FN:s före generalsekretare Kofi Annan har konstaterat att det inte sker någon utveckling utan säkerhet och att säkerheten inte ökar utan utveckling – och ingendera uppnås utan respekt för de mänskliga rättigheterna.

Finlands utrikes- och säkerhetspolitik utgår från en vid syn på säkerhet. I en värld av ömsesidigt beroende är många säkerhetsutmaningar och hot gränsöverskridande och har omfattande konsekvenser. För att kontrollera dem krävs åtgärder utöver de traditionella säkerhetspolitiska metoderna och militärt försvar. Övergripande säkerhet skapas genom samarbete mellan utvecklingsarbete, humanitär hjälp, diplomati samt militär och civil krishantering, dock så att man erkänner att den humanitära hjälpen är självständig och opartisk. När medlen för utvecklingsarbete fördelas iakttas OECD:s utvecklingsbiståndskommittés kriterier och definitioner.

Det utvecklingspolitiska åtgärdsprogrammet (2012) betonar fokus på de mänskliga rättigheterna och konsekvens mellan alla politikområden när de mänskliga rättigheterna främjas. Rättighetsperspektivet utgår i enlighet med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna ifrån att alla människor föds fria med lika värde och rättigheter. En värdebaserad politik främjar centrala människorättsprinciper som universalism, varje människas rätt att besluta om sitt eget liv, icke-diskriminering och jämställdhet. Rättighetsperspektivet innefattar både medborgerliga och politiska rättigheter och friheter samt ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Finland betonar rättigheterna för kvinnor, barn, etniska, språkliga och religiösa minoriteter och ursprungsfolk, personer med funktionsnedsättningar eller hiv/aids, samt sexuella minoriteter och könsminoriteter. Finland har förbundit sig att bekämpa människohandel och barnarbetskraft.

I enlighet med det utvecklingspolitiska åtgärdsprogrammet är jämställdhet mellan könen, minskad ojämlikhet och klimathållbarhet genomgående mål som också tillämpas i 1325-arbetet genom integration, riktade åtgärder och politisk påverkan i det samarbete och den kommunikation som sker bilateralt och multilateralt samt inom EU.

Handlingsprogrammets redskap

Handlingsprogrammets mål främjas på nationell nivå, i bilateralt samarbete samt i multilaterala internationella organisationer och EU. Dessutom främjas målen på regional och lokal nivå i kris- och konfliktområden samt i länder som håller på att införa demokrati. Målen eftersträvas med hjälp av diplomati, krishantering, utvecklingssamarbete och humanitär bistånd samt annan expertis och utbildning.

Finlands starka sidor är de mångsidiga partnerskapen: internationellt samarbete till exempel i form av så kallade twinningprojekt, civilsamhällets aktiva deltagande och det nordiska samarbetet, som vilar på vår starka gemensamma kulturella och historiska erfarenheter. Som exempel kan nämnas det pågående s.k. twinningpartnerskapet med 1325-tema med Kenya och Afghanistan samt det bilaterala samarbetet mellan Finland och USA (inskrivet i Finlands handlingsprogram för USA som publicerades i december 2011).

Olika förvaltningsområden deltar på bred bas i verkställandet. Även frivilligorganisationer och forskarsamfundet deltar i uppföljningen av programmet. I samband med varje mål som nämns i handlingsprogrammet har det utsetts ett eller flera ansvariga ministerier, som i första hand ansvarar för genomförandet i enlighet med de uppräknade tyngdpunkterna och åtgärderna.

Programmets uppbyggnad följer stommen för Finlands första 1325-handlingsprogram. Målen har valts i överstämmelse med resolutionerna om kvinnor, fred och säkerhet, men samtidigt med beaktande av sådana kompletterande teman som är viktiga för Finland och som kan skapa förutsättningar för att stärka kvinnornas deltagande och rättigheter i fredsprocesser. Till dem hör t.ex. hälsa, utbildning samt miljö och säkerhet.

I programmet betonas att uppföljningen och rapporteringen bör utvecklas på alla nivåer. Verkställandet av resolution 1325 har fått betydligt mera internationell uppmärksamhet. Olika organisationer har följt FN:s exempel och utarbetat indikatorer för att följa genomförandet av resolutionen, och därmed har den internationella uppföljningen effektiviserats. Av medlemsländerna förväntas en mera utvecklad och regelbunden nationell rapportering än tidigare. Finland behöver egna 1325-indikatorer samt forskning för att säkerställa resultat och effektivitet på längre sikt. Programmet innehåller ett särskilt kapitel om forskning samt information om verksamheten och resultaten.

Genomförandet av Finlands första handlingsprogram 2008–2011

Finlands nationella 1325-handlingsprogram för perioden 2008–2011 offentliggjordes i september 2008. Det utarbetades i tväradministrativt samarbete med olika ministerier samt representanter för frivilligorganisationer och forskningsinstitut. Hur programmet har genomförts och målen verkställts har följts i en uppföljningsgrupp som leds av utrikesministeriet och som består av företrädare för ministerier, forskningsinstitut och frivilligorganisationer. Den omfattande, öppna och genomskådliga verksamhetsmodellen har varit en av Finland största framgångar i 1325-arbetet, som Finland också har fått internationell erkänsla för.

Uppföljningsgruppen har samlats regelbundet under 2008–2011. Det har förts protokoll över mötesdiskussionerna som fr.o.m. 2010 har skrivits på engelska, för att diskussionen vid behov ska kunna förmedlas direkt även till internationella parter. I början av 2011 sammanställdes en utvärderingsrapport om handlingsprogrammets resultat, som publicerades på utrikesministeriets webbplats. Frivilligorganisationernas 1325-nätverk tog våren 2011 fram en egen oberoende rapport. Utgående från rapporterna kan man anse att det skett framsteg angående flera av målen. I internationell jämförelse har Finland avancerat väl, men i förhållande till de ambitiösa nationellt uppställda målen har man ännu inte kommit tillräckligt långt.

Under programperioden profilerade sig Finland på ett betydande sätt i 1325-frågor. President Tarja Halonen är känd för att främja kvinnornas ställning och hon har haft flera internationella förtroendeuppdrag i anslutning till kvinnors ställning. President Halonen och Liberias president Ellen Johnson-Sirleaf var ordförande för konferensen om kvinnligt ledarskap i Monrovia 2009. Konferensens rekommendationer om kvinnor, fred och säkerhet främjades under presidenternas ledning på hög nivå i FN i september 2009. President Halonen är sedan 2009 ordförande för nätverket Council of Women World Leaders. Minister Elisabeth Rehn var medlem i den höga rådgivande grupp som FN:s generalsekreterare tillsatte för att förbereda resolution 1325:s 10-årsjubileum 2010.

I det internationella samarbetet har Finland konsekvent fäst uppmärksamhet vid att integrera 1325-temat i gemensamma yttranden och dokument. Finland har bl.a. genom koordineringen på EU-nivå och inom det nordiska samarbetet aktivt bidragit till att 1325-perspektivet integreras i frågor som behandlas i FN:s säkerhetsråd.

Internationella partnerskap har blivit något av flaggskepp för Finlands 1325-engagemang. År 2009 inledde Finland ett så kallat twinningsarbete med Kenya i syfte att utarbeta ett nationellt 1325-handlingsprogram för Kenya. Finland stödjer också ekonomiskt Kenyas Gender and Governance-projekt, vars syfte är att utöka kvinnors deltagande i det politiska beslutsfattandet. Finland har stött utarbetandet och genomförandet av Rwandas, Burundis och Kongos demokratiska republiks regionala 1325-handlingsprogram. År 2011 inleddes också ett 1325-twinningprojekt tillsammans med Afghanistan. I Nepal stödjer Finland genomförandet av det nationella handlingsprogrammet, som nyligen blev klart.

Främjandet av kvinnors ställning har varit ett genomgående tema i Finlands utvecklingsarbete. Finland har bl.a. fäst uppmärksamhet vid de könsrelaterade konsekvenserna av klimatförändringen samt kvinnornas ställning och roll i FN:s klimatavtalsförhandlingar. Finland har ekonomiskt stött kvinnors deltagande i förhandlingarna som företrädare för sina länder. Utrikesministeriet har beställt undersökningen Women, Peace and Security: Implementation of UN Security Council Resolution 1325 in Finnish Development Policy, som ger rekommendationer och

förslag om verkställandet av resolutionen på grundval av observationer som gjorts i Kenya, Nepal och Indien. I enlighet med rekommendationerna i rapporten försöker Finland ytterligare stärka det konkreta verkställandet av resolution 1325 genom att göra den till en del av det vanliga utvecklingssamarbetet och målen för det, till exempel i naturresurssamarbete eller i dialogen med bilaterala och multilaterala partner.

Finland understödde grundandet av FN:s jämställdhetsorganisation UN Women och finansierade dess verksamhet med tre miljoner euro 2011. Våldsfonden som administreras av UN Women (Trust Fund in Support of Actions to Eliminate Violence against Women) har stötts sedan den inrättades. Ur fondens synvinkel har Finlands långsiktiga stöd blivit en hörnsten i verksamheten. Finland har också finansierat FN:s program UN Action Against Sexual Violence in Conflict samt arbetet inom det rättsstatsteam som stödjer generalsekreterarens särskilda representant mot sexuellt våld i väpnade konflikter. Finland har fortsatt det aktiva arbetet mot strafflöshet och finansiellt stött Internationella brottmålsdomstolens offerfond, där minister Elisabeth Rehn är direktionsordförande. På nationell nivå har Finland genomfört det handlingsprogram för att minska våld mot kvinnor som antogs 2010.

Kvinnornas roll i fredsprocesser har fått särskild uppmärksamhet i Finlands arbete för att främja internationellt fredsarbete. Under ledning av den vängrupp för fredsmedling som leds av Finland och Turkiet, antog FN:s generalförsamling enhälligt i juni 2011 en resolution om fredsmedling, där man betonar betydelsen av kvinnors deltagande. I det handlingsprogram för fredsmedling som utrikesministeriet publicerade 2011 är kvinnornas deltagande i fredsprocessen ett centralt tema.

Finland har satsat på att verkställa resolution 1325 inom krishanteringen. Inom den civila krishanteringen har kvinnornas andel ökat kraftigt, från under 20 procent till dagens 40 procent. Medeltalet inom EU är 16 procent. Inom internationell valobservation har jämställdhet uppnåtts för Finlands del. Finland har sänt ut människorätts- och jämställdhetsrådgivare till såväl civila som militära operationer. Vid Krishanteringscentralen (CMC), som lyder under inrikesministeriet, har det inrättats en 1325-styrgrupp, som stödjer utvecklingen av de nationella resurserna för civil krishantering. Försvarsförvaltningen har utarbetat egna anvisningar för genomförandet av handlingsprogrammet. 1325-temat har beaktats i all krishanteringsutbildning. År 2010 gav utrikesministeriet ut en handbok om mänskliga rättigheter på engelska för experter och trupper som deltar i EU:s operationer.

Det har även dykt upp utmaningar när första handlingsprogrammet har verkställts. Finland måste kunna upprätthålla sin aktivitet på ett så konsekvent sätt som möjligt. Tidigare initiativ måste få en fortsättning och man måste kunna reagera snabbt på nya situationer. Man måste följa hur verksamhet som Finland stödjer utvecklas och inverkar på längre sikt. Utmaningar ligger också i koordineringen av bilaterala åtgärder och det multilaterala påverkansarbete som bedrivs inom internationella organisationer samt koherensen mellan målen och finansieringen. Finland måste också kunna rapportera om sin verksamhet till andra. Behovet av att sammanställa, utvärdera och distribuera de egna praktiska erfarenheterna har blivit uppenbart.

Sam Karvonen

FÖREBYGGANDE AV KONFLIKTER, FREDSFÖRHANDLINGAR OCH FREDSBYGGANDE

Resolution 1325 betonar att kvinnor och flickor inte ska ses enbart som offer utan som aktiva aktörer, vars deltagande i fredsförhandlingar, uppbyggande av fred och konflikt-förebyggande arbete är en förutsättning för hållbar fred.

Kvinnorna har inte hörts tillräckligt efter konflikter när beslut fattats om samhällets ekonomiska strukturer och maktfördelning, markinnehav eller lagstiftning. Internationella forskningsrapporter har emellertid obestridligt visat, att när kvinnornas rättigheter och aktiva deltagande främjas ökar sannolikheten för ett säkert, rättvist och fungerande samhälle betydligt.

Jämställdhet främjar effektivt både säkerhet och möjligheterna att nå utvecklingsmålen. Jämställdhet mellan könen är en människorättsfråga samtidigt som den ekonomiska utvecklingen och välfärden främjas när kvinnornas ställning stärks.

En stor utmaning med tanke på att förebygga och lösa konflikter är de så kallade bräckliga staterna och de stater som håller på att införa demokrati efter att ha genomgått en konflikt. Av världens stater klassificeras nästan 50 som bräckliga. Över 1,5 miljarder människor lever i stater, som är drabbade av våldsamma konflikter eller fortlöpande politiskt eller kriminellt våld, som förorsakar enormt mänskligt lidande, nöd och otrygghet. Våldigt ofta undergräver kriminellt våld sådana fredsprocesser som har fått slut på det politiska våldet. Svaga institutioner som saknar auktoritet och bestämmandesätt förmår inte skapa säkerhet, rättvisa eller en ekonomisk utveckling som stöder sysselsättning. Detta kan leda till kriser i länder som till det yttre verkar stabila.

Stöd till individer och sammanslutningar främjar stabilitet, återuppbyggnad och utveckling i samhället. Att stärka och försvara kvinnors rättigheter och att bygga upp förutsättningar för kvinnors politiska och ekonomiska deltagande är också förebyggande verksamhet.

Miljöförstöring, markinnehavsfrågor och tvister om användningen av naturresurser kan orsaka våldsamma konflikter. En genomskådlig och rättvis förvaltning av naturresurserna ökar på motsvarande sätt stabiliteten i samhället och spelar en viktig roll för att förebygga och lösa konflikter.

MÅL 1:

Finland arbetar aktivt för att resolution 1325 verkställs i förebyggandet av konflikter, fredsförhandlingar, fredsbyggandet och i det humanitära biståndet

Nationell verksamhet

- Finland verkställer resolution 1325 när konflikter förebyggs och löses. Detta beaktas som ett genomgående mål i utrikesförvaltningens och andra myndigheters strategier och program som hänförs till förebyggande och lösning av konflikter.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, FSM, IM, JM, SHM, UKM

Internationell och lokal verksamhet

- Finland betonar att resolution 1325 ska verkställas aktivt i internationella organisationers verksamhet och är aktivt med och främjar organisationernas jämställdhetsarbete, bland annat i arbetsgrupper och direktioner och genom evalueringar och forskning. Organisationer som är viktiga för detta mål är förutom FN och dess fackorganisationer också EU, OSSE, Europarådet, Nato, Världsbanken och OECD.
- Finland strävar efter att integrera resolution 1325 i säkerhetsrådets länderspecifika arbete, med beaktande av Finlands eventuella icke-permanenta medlemskap i säkerhetsrådet. Finland betonar behovet av koherens och planmässighet inom FN-systemet samt effektiv användning av indikatorer. Finland stödjer det arbete som görs av FN:s jämställdhetsorganisation UN Women och dess roll för genomförandet av 1325-handlingsplanen som omfattar hela FN-systemet och koordineringen av verksamheten.
- Finland betonar verkställandet av resolution 1325 inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och utvecklingspolitik. Finlands stödjer EU:s övergripande strategi för genomförandet av resolutionerna 1325 och 1820 från 2008 och en konsekvent användning av och rapportering om de indikatorer som skapades för detta 2010, samt EU:s utvecklingspolitiska åtgärdsprogram för att stärka jämställdhet och kvinnornas ställning (2010). Finland deltar aktivt i förhandlingarna om EU:s instrument för yttre förbindelser och i programmen för budgetperioden 2014–2020 och säkerställer på så vis att det reserveras tillräcklig finansiering för att verkställa resolution 1325 och att kvinnors ställning och rättigheter beaktas i alla EU-finansierade program. Finland betonar vikten av att resurser anvisas för genusfrågor inom EU-förvaltningens yttre förbindelser och i kommissionen (särskilt generaldirektoratet för utveckling och samarbete).
- Finland främjar valet av kvinnor till särskilda representanter för FN, EU, OSSE och Europarådet, också genom hålla frågan på agendan genom diplomati och politisk debatt.

- Finland arbetar aktivt för att främja fredsmedling och förbättra dess kvalitet, bland annat så att kvinnor har en roll på alla nivåer och i alla faser av fredsprocesser i enlighet med FN:s generalförsamlings resolution 65/283 om fredsmedling. Finland arbetar för att skapa rutiner som stärker och underlättar kvinnors deltagande och för att säkerställa att det finns högklassig jämställdhetsexpertis tillgänglig i medlings- och fredsprocesser, och att det civila samhällets kompetens utnyttjas. Finland understödjer att kvinnor föreslås till internationella fredsmedlingsuppdrag.
- Finland stödjer, både politiskt, ekonomiskt och med experthjälp, sådan verksamhet i det lokala civilsamhället som syftar till att främja kvinnors konfliktförebyggande arbete och insatser som fredsmedlare och fredsförhandlare. Stöd riktas också till lokala kvinnoorganisationer för att utöka deras kapacitet.
- Finland stödjer en inkluderande process för att utarbeta nationella handlingsprogram för resolution 1325. Finland stödjer också uppföljningen av genomförandet av programmen. Med hjälp av nationella handlingsprogram kan man utöka mällandets ägarskap och främja samordningen mellan givarländerna och andra internationella aktörer.
- Finland arbetar för att kvinnors och barns, särskilt flickors, behov beaktas när man planerar och genomför program för avvapning och hemförlovnig av trupper, och för anpassning till och återuppbyggnad av samhället (DDR). Man bör också försöka svara på de behov som finns bland kvinnliga soldater och andra kvinnor som varit knutna till väpnade grupper och de som dessa kvinnor försörjer. Barnsoldater är i särskilt behov av stöd. Finland strävar efter att stärka kvinnors ställning i reformprocesserna inom säkerhetssektorn (SSR). När säkerhetstrupper utbildas måste man beakta kvinnors och flickors rättigheter och göra det möjligt för kvinnor att rekryteras till säkerhetssektorn, till exempel till försvarsmakten, polisuppdrag och rättsmyndigheter.
- Finland betonar behovet av att integrera skydds- och genusperspektivet i det humanitära biståndet, som ofta är den enda tillgängliga formen av hjälp i konfliktsituationer. Kvinnor och män måste ha lika möjligheter att delta i den planering, det beslutfattande och den användning av resurser och tjänster som gäller biståndet, och man måste svara på såväl kvinnors och flickors som mäns och pojkars särskilda behov. Finland för en aktiv dialog i styrelserna för humanitära organisationer om hur jämställdheten kan främjas, och förutsätter att de organisationer som stöds integrerar jämställdhetsfrågor i sin verksamhet. I FN:s gemensamma appeller om humanitärt bistånd används ett så kallat Gender Marker-system, med vars hjälp man kan följa i vilken mån projekten främjar jämställdhet mellan könen.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, FSM, IM

Finlands och Afghanistans twinning-samarbete "Kvinnor, fred och säkerhet"

Finlands och Afghanistan inledde sitt samarbete kring "Kvinnor, fred och säkerhet" i juni 2011.

En hörnsten i samarbetet är afghanernas ägarskap och ledarskap. Den afghanska regeringens tidigare förbindelser att främja jämställdhet mellan könen och kvinnors samhällsdeltagande är en grund för Finlands stöd. Samarbetets syfte är att skapa en fungerande och hållbar samordning och en tydlig rollfördelning mellan olika afghanska aktörer. Finland stödjer utarbetandet av ett nationellt afghanskt handlingsprogram för "Kvinnor, fred och säkerhet" för att förverkliga samarbetets mål. Handlingsprogrammet beaktar redan existerande riktlinjer och insatser.

Genomskinlighet och en brett deltagande prioriteras i processen. Finland stödjer Afghanistans utrikesministeriums roll som samordnare när riktlinjerna för "Kvinnor, fred och säkerhet" utarbetas och när resultaten ska uppföljas vid olika linjeministerier. Inom ramarna för samarbetet ordnas särskilda konsultationsmöten. Ett projektteam vid Finlands utrikesministerium, som leds av en nationell styrgrupp, deltar dessutom i en större samordning av intressegrupper i Kabul.

Finland har liknande samarbete med Kenya och Nepal. Denna typ av partnerskap, eller twinning, har varit fördelaktiga när Finlands nya nationella handlingsprogram för "Kvinnor, fred och säkerhet" utarbetats. Parternas åsikter har kommit särskilt väl till hands när det gäller riktlinjerna för internationell krishantering och utvecklings-samarbetet efter en konflikt och under bräckliga omständigheter.

MÅL 2: Finland stödjer kvinnors ekonomiska och politiska deltagande och inflytande vid förebyggandet av konflikter

Nationell verksamhet

- Finland främjar i enlighet med det utvecklingspolitiska åtgärdsprogrammet (2012) att kvinnors ekonomiska ställning, roller och samhällsdeltagande stärks, som ett genomgående mål i alla utvecklingsprogram. Målsättningarna i resolution 1325 beaktas i politiska dialoger och konsultationer med Finlands långvariga samarbetsländer, bland annat genom att inkludera dem i Finlands förhandlingsmandat. I planeringen av landprogrammen undersöks lämpliga metoder för att främja målen.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM

Internationell och lokal verksamhet

- Finland stödjer kvinnors politiska deltagande i bräckliga stater och länder som genomgått en konflikt, med hänsyn till de politiska systemen olika nivåer och att demokratiutveckling är en långsam process. I Finlands demokratistöd till länder som genomgår samhällelig förändring betonas kvinnors möjlighet att delta. Syftet med dessa åtgärder är att förhindra kränkningar av kvinnors och flickors mänskliga rättigheter och uppkomsten av nya konflikter samt att stödja kvinnors roll i uppbyggandet och tryggandet av samhällsfred och demokrati.
- Finland främjar kvinnors möjligheter att delta och påverka lagstiftningsreformer, till exempel när konstitutioner utarbetas eller val- och lagkommissioner bildas. När man återskapar ett nationellt rättssystem och en nationell lagstiftning måste man bedöma dess konsekvenser för kvinnornas rättigheter och jämställdheten. Målet borde vara att internationella standarder ska användas som utgångspunkt när lagstiftning utarbetas. Vid behov kunde de tillfälliga specialåtgärder som CEDAW-kommitténs rekommendationer möjliggör användas.
- Finland stödjer kvinnors insatser för att utveckla en grön deltagande ekonomi och utnyttja resultaten av den. En starkare ekonomisk roll för kvinnor är en hörnsten i jämställdheten och kvinnors samhällsdeltagande, för att den ekonomiska nyttan ska fördelas jämnare mellan kvinnor och män. Finland stödjer kvinnors rätt att äga, finansieringsprogram för kvinnors affärsverksamhet, kvinnors företagsamhet, ställning som sysselsättare och bättre utkomst. I samarbete kring handel och utveckling lyfter Finland fram kvinnors ställning och ekonomiska verksamhet. Man kan stärka kvinnors ekonomiska deltagande och en jämnare fördelning av rättigheter och skyldigheter genom stöd till arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, som inbegriper mödrahälsovård och arbetet med hiv/aids.
- Finland stödjer kvinnors möjligheter att utnyttja informationssamhällets tjänster, teknologi och innovationer och delta i planering och beslutsfattande i anslutning till det. Informations- och kunskapssamhället, innovationer och hållbar teknologi är grunden för utveckling. Finland betonar öppen information, utbildning på alla stadier, högklassig forskning och hållbar teknologi som metoder att främja jämställdhet.
- Finland betonar kvinnors, barns och ungdomars, särskilt flickors, rätt till utbildning från förskola till högskolenivån och vuxenutbildning. Utbildning stärker kvinnors förutsättningar att delta och har en konfliktförebyggande inverkan.
- Finland förutsätter att principen om icke-diskriminering iakttas i samtliga projekt. Finland stödjer projekt som främjar att de mänskliga rättigheterna tillgodoses på lika sätt och en övergång till mera jämställda könsroller. Finland uppmuntrar män att arbeta för kvinnors politiska och ekonomiska deltagande i sina samhällen.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM

MÅL 3:

Finland främjar kvinnornas aktivitet i miljö- och säkerhetsfrågor och stödjer kvinnors deltagande i bromsandet av klimatförändringen och anpassningen till konsekvenserna

Internationell och lokal verksamhet

- Finland har i enlighet med det utvecklingspolitiska åtgärdsprogrammet (2012) förbundit sig att stödja utvecklingsländerna när de minskar sina utsläpp och anpassar sig till klimatförändringen. Finland förutsätter att jämställdhetsperspektivet beaktas genomgående även i den utvecklingspolitik som berör klimatförändringen. Finland stödjer kvinnors möjligheter att delta i arbetet för att anpassa sig till klimatförändringen och för att bromsa den. Finland främjar kvinnors deltagande i det internationella klimatsamarbetet och stödjer kvinnor från de minst utvecklade länderna så att de kan delta i klimatförhandlingarna.
- Finland stödjer verksamhet med anknytning till kvinnor och klimatförändringen på landsomfattande och regional nivå i utvecklingsländer, bland annat genom att främja integration av genusperspektivet i nationella och regionala strategier.
- Finland främjar kvinnors deltagande även i andra förhandlingar med miljötema (internationella förhandlingar om miljöavtal, partsmöten under miljöavtalen) samt främjar genusperspektivet bland annat i beslut som fattas av miljöavtalens partsmöten.
- Finland betonar kvinnors roll i frågor om miljö och säkerhet, hantering av naturresurserna, markinnehav och markanvändning och i skapandet av nya näringsgrenar. Finland stödjer en konfliktsensitiv energi-, jordbruks-, vatten- och skogspolitik inom ramarna för det internationella utvecklingssamarbetet. Frågor om hållbar användning av naturresurserna har nära koppling till kvinnors allmänna äganderätt. Vattentillgångar är en allt vanligare orsak till konflikter i områden där gränsöverskridande vattendrag belastas av flera olika användningsområden. Kvinnors och barns ställning som upprätthållare av den dagliga vattenförsörjningen i hushållen i fattiga länder gör dem särskilt utsatta för säkerhetsrisker.
- Finland understödjer att kvinnors särskilda behov och deltagande stärks i det internationella samarbetet för att minska katastrofriskerna i enlighet med Finlands nationella handlingsprogram Disaster Risk Reduction, DRR.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, MM, IM

KRISHANTERING

Deltagandet i internationell krishantering är en del av Finlands aktiva utrikes- och säkerhetspolitik. Finland deltar i det internationella krishanteringssamarbetet inom ramen för bland annat FN, EU, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Europarådet och Natos partnerskap för fred.

Syftet med militär krishantering är att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet, stödja humanitär biståndsverksamhet och skydda civilbefolkningen. Verksamheten baserar sig på respekt för målen och principerna i FN-stadgan samt övrig internationell rätt. Genom att förbättra säkerhetsläget främjar man verksamhetsförutsättningarna för internationella civila aktörer samt målstatens förvaltning och frivilligorganisationer. En allt vanligare uppgift för militära operationer är också att stärka lokala säkerhetsstrukturer.

Målet med civil krishantering är att främja utvecklingen av den offentliga förvaltningen och att stärka god förvaltning, rättsstatsprincipen, de mänskliga rättigheterna och demokrati genom att sända utomstående icke-militär sakkunnighjälp till krisområden. Med hjälp av civil krishantering kan man stödja och främja utvecklingen av målstatens polis, rättsmyndigheter och åklagarväsende, fångvårdsväsende, gränsbevakning, tullväsende och övriga förvaltning.

I detta handlingsprogram används i överensstämmelse med finsk lagstiftning termerna militär krishantering och civil krishantering, som har utvecklats inom EU sedan slutet av 1990-talet. Innehållsmässigt avviker de något från den terminologi som används inom FN. I FN-uppdrag kan experter på civil krishantering både arbeta som poliser eller civila experter inom fredsbevarande operationer och arbeta inom politiska och fredsuppbyggande operationer.

I maj 2012 arbetar cirka 130 finländska experter med civila krishanteringsuppdrag inom nästan tjugo internationella operationer och kontor. Över 100 av dem arbetar med EU-uppdrag. Sammanlagt är ca 40 procent av experterna kvinnor. I militära krishanteringsuppdrag finns över 400 finländska soldater, varav i medeltal cirka 3 procent är kvinnor. Tyngdpunkten i den militära krishanteringen ligger för närvarande i Afghanistan (Nato/ISAF) och Libanon (FN/UNIFIL).

Finland deltar i den internationella krishanteringens på ett helhetsinriktat sätt så att militär och civil krishantering används utgående från behoven i respektive krisområde och de krav som ställs av de internationella operationerna. I enlighet med den helhetsinriktade krishanteringsstrategin (2009) främjar Finland de mänskliga rättigheterna, jämställdhet och rättsstatsprincipen inom krishanteringens. Finland betonar kvinnornas ställning, förhindrandet av sexuellt våld och skydd av barn i väpnade konflikter. Finland fäster uppmärksamhet vid de positiva effekterna av resolution 1325 för att garantera goda resultat inom krishanteringens.

Utgående från handlingsprogrammet genomför försvarsförvaltningen, inrikesministeriet och Krishanteringscentralen (CMC Finland), som är underställt inrikesministeriet, sina egna specifika planer för att verkställa resolution 1325. I den militära krishanteringens spelar Försvarsmaktens Internationella Center (FINCENT) en central roll i utbildningen av ledning och experter, medan Björneborgs brigad utbildar trupperna. FINCENT och CMC utgör tillsammans ett kompetenscenter för helhetsinriktad krishantering som stärker det civila och militära samarbetet.

MÅL 4:

Finland ökar kvinnornas antal och andel i krishantering och stärker verkställandet av resolution 1325 både nationellt och inom internationella krishanteringsoperationer och -organisationer

Nationell verksamhet

- I all civil krishantering och valobservation eftersträvar Finland en andel på minst 40 procent av vardera könet. I militär krishantering strävar man efter att utöka kvinnornas andel och utvecklingen av antalet och andelen kvinnor följs regelbundet.
- Finland förutsätter att rekryteringsprinciperna för krishanteringspersonal är rättvisa och jämlika. Alla uppdrag är öppna att sökas av båda könen. Internationella uppdrag ska också bättre än tidigare göras till ett inslag i den normala karriärutvecklingen.
- När man beslutar om principerna för deltagande i krishantering beaktas verkställandet av resolution 1325 och målet att utöka kvinnornas kvalitativa (till exempel möjligheten att ackumulera erfarenhet) och kvantitativa deltagande. Finland stödjer utbildning för kvinnor för mera krävande uppgifter och föreslår kvinnor för internationella chefsuppdrag.
- Finland förbereder sig på att tillhandahålla genusexperter för internationella uppdrag inom såväl civil som militär krishantering, så att åtminstone nuvarande nivå upprätthålls. Både kvinnor och män utbildas och rekryteras för uppdrag som genusrådgivare. Krishanteringscentralen och Försvarsmakten ser till att det finns ett tillräckligt antal utbildade människorätts- och genusexperter för lediga uppdrag i förhållande till de uppställda målen. Uppgiftsbeskrivningarna och kompetenskraven för genusexperter som deltar i militär krishantering ska preciseras. Försvarsmaktens samarbete med Krishanteringscentralen (CMC) utvecklas när det gäller expertuppgifterna.
- Finland fäster uppmärksamhet vid samordningen av krishanteringSUPPDRAG och familjeliv. Man ser över möjligheterna att förbättra informationen om förhållandena på fältet, att stödja kontakterna under operationer och skapa förutsättningar för familjerna att bilda nätverk. Finland stödjer anlitaandet av gästande experter i civila krishanteringsoperationer och uppmuntrar internationella organisationer att se över familjepraxis i krishanteringsoperationer och -styrkor.
- De organisationer som är knutna till krishanteringsverksamhet ordnar offentlig och intern information om möjligheterna att delta i krishanteringSUPPDRAG som beaktar kvinnor. Kvinnor uppmuntras att söka sig till krishanteringsutbildning och -uppdrag.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: FSM, IM, JM, UM

Internationell och lokal verksamhet

- Finland arbetar för jämställdhet mellan könen och för ett större antal kvinnor i FN:s fredbevarande, fredsbyggande och politiska operationer. Finland understödjer också beredningen och verkställandet av den nya 1325-strategin för FN:s avdelning för fredsbevarande operationer, jämställdhetsutbildningen för FN:s fredsbevarare och de jämställdhetsriktlinjer som utarbetades 2010 för FN-soldater. Inom ramen för FN deltar Finland i det internationella samarbetet mellan kvinnliga poliser och försöker för egen del svara på FN:s mål att utöka andelen kvinnor till 20 procent av de poliser som tjänstgör i operationerna.
- Finland ser till att de operationer som lyder under EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) beaktar de mål och den checklista som har skrivits in i styrdokumentet, som reviderades 2012, om verkställande av resolutionerna 1325, 1820, 1888, 1889 och 1960 i GSFP-operationer. Finland deltar aktivt i utvecklingen, planeringen, rapporteringen och uppföljningen av EU:s förfaringsätt och arbetar för att genusexpertisen tilldelas tillräckliga resurser inom EU:s krishanteringsstrukturer.
- I egenskap av Natos fredspartner är Finland aktivt med och utvecklar verkställandet av resolution 1325 i Nato inom ramen för Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPC) och som partner i Natoleda krishanteringsoperationer. Finland bidrar med en aktiv insats vid översynen av genomförandeplanen för Nato/EAPC 1325-politiken och operationerna samt utformningen, genomförandet och uppföljningen av olika indikatorer. Resolution 1325 beaktas också i arbetet för att utveckla prestationsförmågan som bedrivs tillsammans med Nato.
- Finland stödjer målet att uppdatera OSSE:s genushandlingsplan och effektivisera genomförandet av den. Finland medverkar till att så många som möjligt av OSSE:s fältmissioner skulle få en genusrådgivare och att rådgivarnas verksamhet integreras i missionernas strukturer.
- Finland arbetar för att målen i resolutionerna om kvinnor, fred och säkerhet, liksom skyddet av civila, ska skrivas in i operationernas mandat och styrdokument. I mandaten bör man beakta förbudet mot våldtäkter och annat sexuellt våld och möjligheterna att förebygga och handskas med dessa. I rapporterna om operationerna bör verkställandet och resultaten av resolutionerna bedömas. Den nödvändiga expertisen måste säkerställas redan när operationerna planeras, till exempel i utredningsmissionernas sammansättning. 1325-perspektivet ska inkluderas i analysarbetet och informationsutbytet om konfliktområden.
- Finland stödjer de internationella organisationernas mål att utöka antalet kvinnor inom krishanteringen och andra internationella freds- och säkerhetsuppdrag. Finland betonar att rekryteringsprocessen måste vara genomskinlig och när beslut om operationer fattas ser man till att de uppgiftsbeskrivningar och kompetenskrav som organisationerna uppställt är genusneutrala. Finland stödjer kvinnors möjligheter att avancera till mera krävande uppgifter och att kvinnor väljs till ledande uppgifter inom operationer och organisationer. Finland föreslår också kvinnor till dessa uppgifter.

- Inom internationella organisationer strävar Finland efter att det inom alla krishanteringsoperationer finns en människorätts- och/eller genusrådgivare eller åtminstone har utsetts en genuskontaktperson (focal point) samt särskilda observatörer för kvinnors ställning. Uppgifterna bör nämnas i operationernas styrdokument och tas med i resursfördelningen. Rådgivarna måste kunna rapportera till både fältledningen och högkvarteret för den organisation som genomför operationen. Rådgivarna måste garanteras effektiva arbets-, rapporterings- och påverkansmöjligheter inom operationen och i förhållande till kommandokedjans olika nivåer.
- Finland strävar efter att stärka krishanteringsoperationernas effektivitet genom att stödja deras samarbete med lokala kvinno- och människorättsorganisationer. Man kan till exempel stödja lokala frivilligorganisationer genom beskickningarnas anslag för lokalt samarbete eller finansiera småskaliga samarbetsprojekt mellan militärer och civila (CIMIC, Civil-Military Cooperation).
- Finland integrerar genusperspektivet i de finska krishanteringsstruppernas operativa verksamhet. Krishanteringsstrupperna fäster särskild uppmärksamhet vid kvinnors och barns säkerhet i mandatområdena, inom gränserna för operationens mandat. I samarbetet med lokalbefolkningen beaktas kvinnor som aktiva aktörer i sitt samhälle. När de finska trupperna utbildar lokala säkerhetsstrupper och samarbetar med lokalbefolkningen i övrigt försöker man bidra till att de lokala trupperna och säkerhetsmyndigheterna beaktar kvinnors och flickors rättigheter i sin verksamhet. Målet är att placera de kvinnor som tjänstgör inom de finska krishanteringsstrupperna på synliga poster där de har kontakt med aktörer i mandatområdet.
- Principen för lokalrekrytering till operationer ska vara att kvinnor utses på jämlik grund, i synnerhet till genussensitiva uppgifter, såsom tolkar eller läkare. Ansvaret för att det ordnas 1325-utbildning för lokalt anställd personal ligger hos operationens ledning.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, FSM, IM

Sari Rautarinta

MÅL 5:

Finland säkerställer att alla som sänds ut i krishanteringsuppdrag, deras utbildare och ansvariga myndigheter har sakkunskap och förmåga att samarbeta angående de mänskliga rättigheterna och jämställdhet

Nationell verksamhet

- Finland fortsätter det nära samarbetet mellan ministerier, forskningsinstitut, frivilligorganisationer och experter på fältarbete inom civil och militär krishantering, när det gäller rekrytering, utbildning och forskning. Det civila-militära samarbetet effektiviseras genom Krishanteringscentralens 1325-styrgrupp och Kompetenscentret för helhetsinriktad krishantering (CMC-FINCENT).
- Finland betonar betydelsen av jämställdhetsfrågor på alla nivåer i krishanteringsutbildningen, för både kvinnor och män. Resolution 1325, internationell rätt, internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna integreras i alla krishanteringsutbildning, med internationell standard som minimikrav. Uppmärksamhet fästs vid människohandel och skydd av barn i väpnade konflikter. I all grundutbildning och introduktionsutbildning för operationer utvecklas genusfrågorna och säkerställs kvaliteten. Utbildningen bör vara praktiskt inriktad. I utbildningen betonas dessutom vikten av att känna till de operationsspecifika förhållandena, sederna och uppförandekoderna. Genusutbildning ges av både män och kvinnor – sakkunskap följer inte med könet utan fås genom utbildning och erfarenheter.
- Finland säkerställer att operationernas ledning och utbildningspersonal har fått utbildning om resolution 1325:s innehåll och mål. Inom den civila krishanteringen försöker man ordna skräddarskydd specialutbildning för olika yrkesgrupper och/eller olika nivåer. Inom den militära krishanteringen stärks 1325-utbildningen för kommandörer, chefer och experter vid Försvarsmaktens Internationella Center samt inom det nordiska försvarssamarbetet och det kompetenscenter som inrättats i Sverige inom ramarna för det (Nordic Centre for Gender in Military Operations).
- Finland betonar den operativa ledningens ansvar för att resolution 1325 verkställs i truppersnas verksamhet. För att ledningsuppdrag ska kunna skötas effektivt förutsätts genuskompetens, och genuskompetens beaktas vid rekrytering och utvärdering av prestationer. Försvarsmaktens utser en hög 1325-representant.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: FSM, IM, JM, UM

Internationell och lokal verksamhet

- Finland betonar att ansvaret för att 1325-målen verkställs ligger hos operationens ledning. Kunskap om genusfrågor och förmågan att handha dem effektivt bör beaktas när personer väljs till ledande uppdrag och vara ett bedömningskriterium för framgång i uppdraget.

- Finland stärker sin förmåga att erbjuda internationell 1325-utbildning, som en del av utbildningsexporten gällande krishantering och fredsbyggande, både till internationella organisationer och bilateralt.
- Finland förutsätter att resolution 1325 beaktas i den utbildning som hänför sig till FN:s fredsbevarande verksamhet, EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik samt Natos krishantering. Inom EU hör utbildningen i princip till medlemsstaternas kompetens, men när utbildningen inför gemensamma operationer utvecklas spelar EU:s krishanteringsstrukturer en viktig samordnande roll. Finland har exempelvis möjlighet att erbjuda modeller som stödjer utbildningen, till exempel handboken om integration av mänskliga rättigheter i EU-operationer från 2010 och uppbyggnaden av en utbildningsmodul som stödjer denna.
- Finland understödjer att resolution 1325 integreras på ett bredare plan i utbildningsprogrammet vid EU:s säkerhets- och försvarsakademi (European Security and Defence College, ESDC). Finland är aktivt med och producerar innehåll för EU:s civila krishanteringsutbildning genom att medverka i den styrgrupp för utbildningen som utgörs av utbildningscenter i 13 medlemsländer (Europe's New Training Initiative for Civilian Crisis Management, ENTRi). Finland strävar efter att ENTRi ska beakta de mål som resolution 1325 uppställer.
- Finland betonar att 1325-målen och genusperspektivet integreras i internationella och nationella krishanteringsövningar.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, IM, FSM

MÅL 6:

Militär och civil krishanteringspersonal har klara uppförandekoder och det övervakas att de iakttas

Nationell verksamhet

- Finländsk militär och civil krishanteringspersonal förbinder sig att iaktta uppförandekoder (Code of Conduct) som godkänts av både den internationella organisation som genomför en krishanteringsoperation och de finländska myndigheterna. De tjänstemän som deltar i krishanteringen iakttar också statliga och myndighetsspecifika uppförande- och verksamhetsprinciper. Det är fullständigt förbjudet för militär och civil krishanteringspersonal att utnyttja prostituerade, vare sig på verksamhetsområdet eller utanför det. Brott mot uppförandekoderna på denna punkt leder till omedelbar hemförloving.
- Finländsk krishanteringspersonal ska främja jämställdhet och mänskliga rättigheter, hjälpa offer för människohandel att finna stödorganisationer och förhindra sexuellt utnyttjande, inom gränserna operationens mandat. Personalen ska respektera lokal kultur och samhällsnormer, när de inte står i konflikt med internationella konventioner om de mänskliga rättigheterna.
- Finland betonar att sexuellt utnyttjande i alla dess former är ett brott. Det är viktigt att alla misstankar om utnyttjande som berör finländsk personal anmäls till behöriga myndigheter och undersöks i enlighet med finsk lagstiftning. Finland rapporterar i enlighet med god praxis om behandlingen och undersökningen av brott som inträffat under krishanteringsoperationer till den organisation som genomför operationen.
- I den utbildning som Finland ger betonas att krishanteringspersonalen är straffrättsligt ansvarig i enlighet med finsk lagstiftning även i fall där personalen har immunitet i förhållande till de nationella domstolarnas rättskipning i mandatområdet.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: FSM, IM, JM

Internationell verksamhet

- Finland säkerställer att jämställdhet mellan könen och diskrimineringsförbud ingår i uppförandekoderna för krishanteringsoperationer och valobservation och att uppförandekoderna förhindrar både diskriminering och utnyttjande så effektivt som möjligt.
- Finland strävar efter att FN-tjänstemän och utkommenderade experter i krishanteringsuppdrag ställs till straffrättsligt ansvar.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, FSM, IM

Sam Karvonen

ATT STÄRKA KVINNORS OCH FLICKORS MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, SKYDDA DEM OCH GARANTERA DERAS SÄKERHET

Finland verkar för att kvinnors och flickors mänskliga rättigheter ska förverkligas fullt ut. Internationella människorättsnormer skyddar redan i sig kvinnornas rättigheter. Olika internationella fördrag om skydd av kvinnors och barns rättigheter kompletterar och stärker det skydd de allmänna människorättskonventionerna ger. De förpliktar bland annat till särskilda åtgärder för att skydda kvinnor och flickor mot könsrelaterat våld, särskilt mot våldtäkter och annat sexuellt våld och utnyttjande. Sexuellt våld mot såväl kvinnor och flickor som män och pojkar används som krigsföringsmetod. Finland arbetar aktivt för att detta slag av våld ska upphöra.

Finland betonar såväl nationellt som internationellt betydelsen av kvinnors samhälleliga och ekonomiska rättigheter, av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt av våldet mot kvinnor stoppas. När det gäller kvinnors mänskliga rättigheter fästs särskild uppmärksamhet vid multipel diskriminering, särskilt kvinnor som är handikappade (inkl. sårade i krig), hör till ursprungsfolk eller sexuella minoriteter. Ursprungsfolk och människor som hör till olika minoriteter hör ofta till de mest diskriminerade befolkningsgrupperna i samhället. Finland anser att män och pojkar spelar en central roll för att kvinnors och flickors mänskliga rättigheter ska tillgodoses.

Finland anser det viktigt att internationell humanitär rätt förverkligas fullt ut. Enligt den internationella humanitära rätt som tillämpas i väpnade konflikter befinner sig kvinnor och barn i en särskilt sårbar ställning. När det gäller skydd av kvinnors rättigheter betonar den internationella humanitära rätten särskilt kvinnornas ställning som mödrar och vårdnadshavare till barn. Man måste också respektera att kvinnor som drabbats av konflikter har behov av särskilt skydd, hälsovård och hjälp.

MÅL 7:

Finland arbetar för att stärka kvinnors och flickors mänskliga rättigheter

Internationell och lokal verksamhet

- Finland uppmanar alla länder att ratificera och fullt ut genomföra internationella konventioner om kvinnors rättigheter. Finland följer med de förbehåll som gjorts i internationella konventioner om de mänskliga rättigheterna och motsätter sig dem när de är i strid med målen i respektive fördrag.
- Finland främjar kvinnors mänskliga rättigheter och deltagande i samhällsliga och ekonomiska maktstrukturer genom EU, internationella organisationer, frivilligorganisationer och utvecklingssamarbetet. Finland bekämpar sådana former av diskriminering som leder till ojämlikhet mellan könen (sexuellt våld, familjevåld och ojämlik ägande- och arvsrätt). Finland säkerställer att kvinnors mänskliga rättigheter ingår i EU:s politiska dialoger, och att de granskas som en del av villkoren för EU:s utvecklingssamarbete och särskilt beviljandet av budgetstöd.
- Finland understödjer att FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) genomförs i sin helhet samt att särskilt den allmänna rekommendationen om kvinnor i konflikter görs känd och genomförs.
- Finland understryker att FN:s säkerhetsråds resolutioner om barn i väpnade konflikter och EU:s politiska riktlinjer om barn i väpnade konflikter ska verkställas aktivt, särskilt då det gäller flickors särbehov. Finland arbetar för att resolutionerna om barn i väpnade konflikter ska beaktas i det internationella samarbetet med partner, till exempel i Natos insatser i Afghanistan. Finland fäster särskild uppmärksamhet vid de barns rättigheter och ställning som blir utsatta för multipel diskriminering. Finland har ratificerat det fakultativa protokollet om barns deltagande i väpnade konflikter till FN:s barnkonvention. Protokollet trädde i kraft nationellt 2002. Ratificeringen av det fakultativa protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi till barnkonventionen pågår som bäst.
- Finland har ratificerat Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp, och den trädde i kraft nationellt 2011. I konventionen ingår att kravet på så kallad dubbel straffbarhet slopas. Brott som gäller sexuell exploatering och sexuellt utnyttjande av barn är kriminaliserade i Finland, även om gärningen skulle ha begåtts i ett land där det inte betraktas som ett brott. Det handlar om att motverka strafflöshet.
- Finland betonar behovet av att skydda och stödja dem som försvarar kvinnors rättigheter. Finland medverkar till att kvinnorrättsförsvarares särskilda behov beaktas i EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare och när de verkställs, och att dessa också vid behov tas med i den politiska dialogen. Finland stärker det konkreta och på praktiska erfarenheter baserade samarbete med organisationer och människorättsförsvarare som driver kvinnors och flickors rättigheter på lokal nivå.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, JM, IM, SHM

MÅL 8: Finland motverkar strafflöshet

Internationell och lokal verksamhet

- Finland verkar aktivt inom FN, EU och på andra internationella forum och i bilaterala dialoger, för att motverka strafflöshet och kräver att de som bär ansvar för de allvarligaste internationella brotten och de allvarligaste kränkningarna av de mänskliga rättigheterna ska åtalas. Det är inte acceptabelt att utvidga en allmän amnesti till att omfatta också de allvarligaste internationella brotten och de allvarligaste kränkningarna av de mänskliga rättigheterna, medräknat sexuellt våld. Finland framhåller offrens ställning och gottgörelser till dem i rättsprocesserna.
- Finland stödjer Internationella brottmålsdomstolen (ICC) och brottsofferfonden ekonomiskt och politiskt och genom praktiskt samarbete. Finland stödjer också att Jugoslavientribunalen, Rwandatribunalen och specialdomstolen för Sierra Leone ska kunna slutföra sitt arbete på behörigt sätt och att det finns mekanismer som sköter det resterande arbetet efter dem.
- Finland fortsätter att aktivt stödja projektet Justice Rapid Response, som utbildar experter som på begäran bistår stater och behöriga internationella organisationer med att reda ut de allra allvarligaste internationella brotten. Finland stödjer frivilligorganisationernas arbete mot strafflöshet.
- Finland förutsätter att länder som tar emot utvecklingsmedel har en nationell strafflagstiftning som följer internationella standarder gällande kriminalisering av våldtäkt. Finland driver samma princip även inom EU:s utvecklingssamarbete och försöker säkerställa detta genom att delta aktivt i utarbetandet av strategier både för enskilda länder och för kommittéerna för olika finansiella instrument.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM

MÅL 9:

Finland strävar efter att förebygga människohandel, sexuellt och annat våld mot kvinnor och stödjade brottsoffer

Nationell verksamhet

- Finland har främjat Pekingdeklarationen och -handlingsprogrammet genom att utarbeta ett nationellt tväradministrativt handlingsprogram för perioden 2010–2015 för att minska våld mot kvinnor. Programmet innehåller konkreta åtgärder som garanterar våldsoffer adekvat vård och stöd i enlighet med Världshälsoorganisationen WHO:s rekommendationer. Detta tväradministrativa handlingsprogram genomförs och för det reserveras tillräckliga resurser fram till 2015.
- Finland genomför den andra preciserade handlingsplanen mot människohandel som statsrådet antog 2008. I handlingsplanen fastställs på ett heltäckande sätt Finlands åtgärder mot människohandel inom olika förvaltningsområden. Åtgärderna är även förebyggande, till exempel ökad utbildning, information och medvetenhet. Minoritetsombudsmannen är nationell rapportör om människohandel och följer människohandeln, fenomenet i anslutning till den och hur internationella förpliktelser och den nationella lagstiftningen om människohandel fungerar. År 2012 fortsätter Finland med ett lagstiftningsprojekt med syfte att utarbeta ett förslag till en speciallag om människohandel.
- Finland utvecklar ett system för att hjälpa kvinnor och flickor som fallit offer för människohandel, eller som löper risk att göra det, första gången eller på nytt, och skyddar dem från våld. Även kvinnor och flickor som flyr på grund av könsrelaterad förföljelse, till exempel könsstympning, tvångsäktenskap eller våld från närstående måste skyddas. I dessa sammanhang bör man också beakta möjligheten att ge dem internationellt skydd och bevilja dem uppehållstillstånd i egenskap av offer för människohandel eller på någon annan lämplig grund.
- Finland ratificerar Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i hemmet (CAHVIO) samt Europarådets konvention mot människohandel.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: SHM, IM, minoritetsombudsmannens byrå, UM

Internationell och lokal verksamhet

- Finland främjar konsekvent initiativ för att hindra våld mot kvinnor och människohandel och att politiska förpliktelser fullföljs inom FN, EU, Europarådet och OSSE. Finland stödjer internationella mandat och mandat innehavare för att stoppa sexuellt våld, till exempel FN:s generalsekreterares särskilda representant och specialrapportören för våld mot kvinnor under rådet för mänskliga rättigheter.

- Finland delar med sig praxis som visat sig fungerande mot människohandel och våld mot kvinnor, som utvecklats nationellt, med andra länder. Finland framhåller aktivt de mänskliga rättigheterna och jämställdhetsdimensionen i människohandeln, till exempel åtgärder för att minska efterfrågan. Det får inte heller vara ett villkor att offret samtycker till samarbete för att gripa brottslingarna för att få hjälp.
- Finland betonar vikten av att stoppa våldet mot kvinnor inom UN Womens arbete. Den kampanj som FN:s generalsekreterare lanserat för att få slut på våldet mot kvinnor stöds genom att man finansierar den våldsfond som administreras av UN Women samt betonar männens aktiva roll för att bekämpa våldet.
- Finland fortsätter att aktivt stödja och finansiera internationella brottsdomstolens (ICC) brottsofferfond, vars uppgift är att hjälpa offren för brott som faller under ICC:s behörighet. Vid sidan av ICC:s uppgift att bekämpa strafflöshet har ICC:s offerfonds projekt även främjat andra mål för resolution 1325, som att stärka offren för sexuellt våld samt återintegrera kvinno- och barnsoldater i samhället.
- Finland stödjer ekonomiskt projekt som syftar till att minska våldet mot kvinnor och stoppa människohandeln och stödja offren för den, till exempel Access to justice-projekt samt skydds- och rehabiliteringstjänster.
- I den internationella utbildning som Finland erbjuder åklagare, domare, poliser, journalister och myndigheter behandlas människohandel som riktar sig mot kvinnor som fenomen och som en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Våldet mot kvinnor behandlas särskilt.
- I utvecklingssamarbetsprojekt iaktas FN:s åtaganden och avtal som gäller kvinnors rättigheter och sexuella rättigheter. I konfliktsituationer försvarar Finland den svagares rättigheter. Under särskilt svåra omständigheter satsar man i första hand på att stödja lokala och internationella organisationer.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, SHM, IM, JM

Försvarsmakten

FORSKNING OCH KOMMUNIKATION

För att säkerställa att resolution 1325 verkställs effektivt behövs genomgående forskning om handlingsprogrammets effekter och resultat. Forskning med inriktning på kvalitativ utvärdering kompletterar på ett värdefullt sätt den egentliga uppföljningen av och rapporteringen om handlingsprogrammet.

Finland ska informera öppet, i rätt tid och tillförlitligt om sina åtgärder för att främja resolutionen.

MÅL 10:

Finland främjar utredningar, forskning och kommunikation om 1325-relaterade ämnen

Nationell verksamhet

- Finland stödjer utvärderings- och utredningsarbete samt vetenskaplig forskning som är av betydelse för 1325-arbetet. Finland framställer och publicerar aktuell forskning, särskilt om konflikters olika konsekvenser för kvinnor och män, kvinnors roller och beslutanderätt i fredsprocesser, konfliktlösning, krishanteringsorganisationer och -operationer. I detta arbete beaktas särskilt de mest utsattas ställning och rättigheter. Finland utnyttjar forskningsresultaten för att nå målen för handlingsprogrammet på såväl nationell som internationell nivå.
- Finland strävar efter att främja och stödja myndigheters, universitets, forskningsinstituts, företags och frivilligorganisationers samarbete angående forsknings- och publikationsverksamhet.
- Finland strävar efter att främja och stödja praktiskt inriktad forskning, som kan utnyttjas för att utveckla krishanteringsberedskapen och prestationsförmågan. Tyngdpunkten i samarbetet ligger på att producera forskningsresultat som höjer krishanteringspersonalens beredskap att identifiera människohandel, sexuellt utnyttjande och andra kränkningar av de mänskliga rättigheterna och förbättra ingripandet i dessa.
- Finland samlar in och distribuerar erfarenheter (lessons learned) och bästa praxis (best practice) när det gäller verkställandet av resolution 1325. Avsikten är att skapa standardiserade verktyg för att samla in information och mätare som gör det möjligt att utvärdera effektiviteten på lång sikt. Könsspecifik statistik om Finlands egna åtgärder samlas in.

- De genomgående målen i Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete främjas genom utbildning och anvisningar för personalen, genom att effektiva och praktiska verktyg utvecklas för vart och ett av målen och genom att Finlands omfattande kunskap om de genomgående målen utnyttjas. Informationssystemen utvecklas och extern evaluering utnyttjas systematiskt så att modeller som man upptäckt att är bra kan tillämpas och upprepas.
- Finland framställer könsspecifik kvantitativ och kvalitativ information om åtgärderna för att verkställa resolution 1325. Finland informerar aktivt och regelbundet om resolution 1325 och hur man själv verkställt resolutionen bland annat genom seminarier, publikationsverksamhet och regelbunden rapportering. Dessutom stärks personalens 1325-kunskaper genom intern utbildning inom respektive förvaltningsområde.
- Finland understödjer frivilligorganisationers insatser för att göra resolution 1325 känd.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, FSM, IM, SHM, UKM

Internationell och lokal verksamhet

- Finland uppmantrar internationella organisationer, Europeiska unionen och sina partner att samla in, statistikföra och analysera könsspecifik information. Finland främjar utvecklingen och användningen av mätare som synliggör kön i rapporteringen om program och operationer.
- Finland uppmanar internationella organisationer att utveckla insamlingen av erfarenheter och best practice i anslutning till verkställandet av resolution 1325. Finland använder aktivt forskningsresultat, lärdomar och best practice som insamlats på nationell nivå i sitt internationella påverkansarbete. Finland stödjer utvärderingen av resultat och konsekvenser i fråga om det internationella samfundets insatser för fredsbyggnad och krishantering. Verksamheten utvecklas också inom det nordiska försvarssamarbetet och det kompetenscentrum som inrättats i Sverige inom ramen för det (Nordic Centre for Gender in Military Operations).
- Finland informerar aktivt om resolution 1325 och om sin egen verksamhet för en internationell publik, genom debatter, utbildning, publikationer och offentlig diplomati.

Huvudansvaret i de här frågorna ligger hos: UM, FSM, IM

UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING

MÅL 11:

Finland rapporterar om verkställandet av resolution 1325

- Det nationella handlingsprogrammet har utarbetats i samarbete mellan statsförvaltningen och det civila samhället. De ansvariga aktörer som nämns i programmet förbinder sig att för egen del genomföra handlingsprogrammet och att följa upp det regelbundet samt att reservera de resurser och den finansiering som behövs för detta. Det civila samhället besitter värdefull kunskap som ger ett mervärde åt genomförandet av programmet. Frivilligorganisationernas 1325-nätverk spelar en viktig roll för uppföljningen och utvärderingen av programmet. Statsförvaltningen bör stödja 1325-nätverkets arbete ekonomiskt.
- Utarbetandet av detaljerade planer för enskilda förvaltningsområden och aktörer som stödjer det nationella handlingsprogrammet främjar ett effektivt och konkret genomförande av programmet. Genomförandeplaner med preciserade indikatorer stödjer uppföljningen av och rapporteringen om det nationella handlingsprogrammet. Utgående från målen och indikatorerna för det nationella handlingsprogrammet utvecklar förvaltningsområdena insamlingen av relevant information och könsspecifik statistik.
- Genomförandet av det nationella handlingsprogrammet följs systematiskt. Den övergripande uppföljningen av handlingsprogrammet fortsätter i en nationell uppföljningsgrupp som leds av utrikesministeriet. Gruppen koordinerar och följer genomförandet av programmet. I uppföljningsgruppen deltar på bred basis företrädare för olika sektorer inom statsförvaltningen, frivilligorganisationer och forskarsamfundet.
- Uppföljningen av genomförandet baserar sig på de mål och indikatorer som uppställts i programmet. De ansvariga aktörer som identifierats för olika frågor förbinder sig att rapportera framsteg till den nationella uppföljningsgruppen minst en gång om året. En standardiserad rapporteringsmall utarbetas för att det ska bli lättare att följa genomförandet av handlingsprogrammet. Verkställandet av resolution 1325 har fått klart större internationell uppmärksamhet. Olika organisationer har följt FN:s exempel och utarbetat indikatorer för att följa verkställandet av resolutionen och i och med dem har den internationella uppföljningen blivit effektivare. Organisationerna förutsätter en mera utvecklad och regelbunden nationell rapportering än tidigare.
- Utgående från de ansvariga myndigheternas och organisationernas rapportering och uppföljningsgruppens arbete utarbetar utrikesministeriet varje år en rapport till riksdagen (utrikesutskottet) om genomförandet av handlingsprogrammet. I mitten och slutet av programperioden utarbetas mera omfattande rapporter som översätts till svenska och engelska.
- Finland svarar på internationella organisationers önskemål om rapportering om verkställandet av resolution 1325. Verkställandet av resolution 1325 ska också ingå i rapporteringen till CEDAW och i FN:s människorättsråds universella periodiska granskning.

Sam Karoonen

INDIKATORER

Syftet med indikatorerna i det nationella handlingsprogrammet är att det ska vara möjligt att mäta genomförandet i förhållande till de uppställda målen. Indikatorerna stödjer en mera konsekvent uppföljning av programmet än tidigare genom att de bildar grund för framtida rapportering både nationellt och internationellt. Nedanstående tabell innehåller i relevanta punkter en korshänvisning till FN:s och EU:s 1325-indikatorer (FN:s generalsekreterarens förslag till indikatorer i oktober 2011 och EU:s indikatorer antogs av rådet för utrikes frågor i juli 2010).

De valda indikatorerna bildar en mycket omfattande helhet, men de är ändå inte en uttömmande lista över handlingsprogrammets åtgärder. Indikatorerna kan inte betraktas som en sammanfattning av programmet eller en åtgärdslista, utan det är skäl att läsa dem tillsammans med texten i handlingsprogrammet.

Det är nödvändigt att precisera tillämpningen av indikatorerna med kompletterande anvisningar angående till exempel informationskällor, insamling av information och kontroll och analys av information.

Ansvariga myndigheter

CMC	Krishanteringscentralen
UKM	Undervisnings- och kulturministeriet
JM	Justitieministeriet
FSM	Försvarsministeriet
-	Försvarsmakten
IM	Inrikesministeriet
SHM	Social- och hälsovårdsministeriet
UM	Utrikesministeriet

Indikator 1. Politik och mandat

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Nationella strategier som genomgående beaktar 1325: - antal - innehåll: hur klart har 1325 beaktats och styr den verksamheten (eventuella genomföranderapporter och evalueringar)	UM, FSM, IM, JM, SHM, UKM	1	FN: 5b
B. Finlands förslag, initiativ, inlägg och övriga aktiviteter (t.ex. arbetsgrupper), varigenom man försöker säkerställa - ett rättighetsinriktat verkställande av 1325 - att jämställdhetsperspektivet integreras och följs upp, också i allokeringen av resurser till organisationernas och organens indikatorer i internationella organisationers och avtalsorgans politik, strategier och verksamhet. Verifierade resultat (t.ex. ändringar och tillägg i nämnda dokument och aktiviteter)	UM, FSM, IM, JM, SHM	1, 3, 4, 7, 8, 9	FN: 6, 7, 13 EU: 1, 2, 3, 5
C. Initiativ, inlägg och arbetsgrupper varigenom man försökt påverka operationsmandaten, styrdokumentet och rapporteringen om operationerna för att genomföra 1325-målen. verifierade resultat (t.ex. ändringar och tillägg i nämnda handlingar och praxis)	UM, FSM, IM	4	FN: 2, 6, 13 EU: 13

Indikator 2. Dialoger och partnerskap

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Nordiskt 1325-samarbete: gemensamma framträdanden, initiativ och projekt	UM, FSM, IM	1–10	
B. 1325-målen beaktas i utvecklingssamarbetet: - i dialoger och konsultationer med samarbetspartner (inkl. Finlands förhandlingsmandat och slutsatser från förhandlingarna) - i de landspecifika tyngdpunkterna för utvecklingssamarbetet och genomgående i programplaneringen	UM	2	
C. Stöd till utarbetande och genomförande av nationella handlingsprogram. Twinning- och andra partnerskapsprojekt: antal och värde. Projektens konsekvenser, t.ex. utvecklad koordinering på landnivå och stärkt nationellt ägarskap.	UM	1	EU: 1, 3, 4

Indikator 3. Projekt och program

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Finansiering till frivilligorganisationers projekt med jämställdhetsmål (gender marker 1 och 2): antalet projekt och deras totala värde	UM	1–10	FN: 23a, 23b EU: 5
B. Finansiering till frivilligorganisationers konfliktförebyggande och fredsbyggande projekt med jämställdhetsmål: antalet projekt och deras totala värde	UM	1	EU: 5
C. Fredsmedlingsprojekt där 1325-målen har beaktats: antalet projekt och deras totala värde	UM	1	EU: 9
D. Finansiering till DRR- och SSR-program med ett klart genusinslag	UM	1	FN: 16, 17, 26a, 26b EU: 5
E. Finansiering till projekt som gäller grön ekonomi, offentlig ekonomi eller Aid for Trade med jämställdhetsmål (gender marker 1 och 2): antal och totalt värde	UM	2	
F. 4Finansiering för kvinnliga delegaters deltagande i internationellt klimat- och annat miljösamarbete	UM	3	
G. Stöd till humanitärt bistånd och minskning av katastrofriskerna där kvinnornas och flickornas synvinkel har beaktats	UM, IM	1, 3	EU: 5
H. Finansiering till UN Women	UM	1, 9	
I. Stöd till internationella brottsdomstolar, inkl. ICC:s brottsofferfond: antalet projekt och deras totala värde	UM	8, 9	
J. Finansiering och expertstöd för verksamhet mot sexuellt våld	UM	9	
K. Justice Rapid Response -projektet: finansiering (inkl. finländska experters deltagande i JRR-missioner) samt aktivitet i styrelsen	UM	8	

Indikator 4. Personal, kompetens och ansvar

Beskrivning/Rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Finland har föreslagit kvinnor till internationella uppdrag, särskilt till särskilda representanter, fredsmedlare, ledande krishanteringssuppgifter: antalet och andelen kvinnor i förhållande till män. Finland har stött andra länders kvinnliga kandidater.	UM, FSM, IM	1, 4	FN: 9, 11a, 11b EU: 8
B. Vartdera könet har en andel på minst 40 % i Finland civila krishanterings- och valobservationsinsatser	CMC, IM, UM	4	EU: 11
C. Andelen kvinnor i Finlands militära krishanteringsverksamhet utökas och utvecklingen av antalet och andelen kvinnor följs upp	Försvarsmakten, FSM	4	EU: 11
D. Initiativ, inlägg och arbetsgrupper varigenom man har medverkat till att det finns en människorätts- och/eller genusrådgivare, eller åtminstone en genuskontaktperson, i alla internationella operationer	UM, FSM, IM	4	FN: 10
E. Genusexperter: utbildade, föreslagna och valda	UM, FSM, Försvarsmakten, IM, CMC, SHM	4	FN: 10 EU: 14
F. Inom alla finländska krishanteringstrupper har det utsetts en nationell genuskontaktperson, och genusperspektivet har integrerats i truppernas verksamhet	Försvarsmakten, FSM	4	

Beskrivning/Rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
G. Genus- och människorättsfrågor (inkl. uppförandekoder och straffrättsligt ansvar) i grund-, introduktions- och specialutbildning samt i övningar: - utbildningsplaner och anvisningar - fullgjort antal timmar och utbildningstillfällena - användning av befintligt, internationellt erkänt utbildningsmaterial	Försvarsmakten, FSM, CMC, IM	5, 6	EU: 12
H. Kvinnor som skickas ut för att delta i förberedande utbildning för expertuppgifter och chefuppdrag	UM, FSM, Försvarsmakten, IM, CMC	5	
I. Utbildningsmoduler och utbildningstillfällen som Finland ställer till internationellt förfo-gande och där 1325 är integrerad	Försvarsmakten, FSM, CMC, IM, UM	5	
J. Beaktande av 1325-kompetens och -mål i rekrytering på chefsnivå, resultatmål och evaluering, samt framhållande av 1325-målen i diskussioner med ledningen för operationerna	FSM, Försvarsmakten, IM, UM	5	FN: 5a
K. Anmälningar i anslutning till brott mot uppförandekoderna, undersökta fall och arbetsgivarens disciplinära åtgärder. Misstankar om utnyttjande: undersökta fall och straff	Försvarsmakten, FSM, CMC, IM	6	FN: 4 EU:15

Indikator 5. Ratificering och nationellt verkställande av internationella fördrag

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Ratificering av CAHVIO-konventionen och Europarådets konvention om människohandel	UM	9	FN: 15
B. Resultaten av genomförandet av den nationella handlingsplanen mot människohandel och framsteg angående lagstiftningsprojektet som förbereder stiftandet av en speciallag om människohandel	IM	9	FN: 15
C. Resultaten av det nationella handlingsprogrammet för att minska våld mot kvinnor	SHM	9	

Indikator 6. Utvärdering, resultat och forskning

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Utredningar och undersökningar: antal, teman, helhetsbedömning	UM, FSM, IM, JM, SHM, UKM	10	
B. Insamlad och nationellt tillgänglig erfarenhet och best practices. Man har delat med sig av erfarenhet och praxis internationellt och varit med och utvecklat dem	UM, FSM, IM, JM, SHM	4, 10	
C. Konstaterad nytta av resultat och rekommendationer, har t.ex. beaktats vid utvecklandet av färdigheter och prestationsförmåga i krishantering	UM, FSM, IM, JM, SHM	4, 5, 10	
D. Utvecklande och evaluering av normer och anvisningar för utvecklingsarbetet	UM	2, 10	

Indikator 7. Statistik och kommunikation

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Tillgänglig könsspecifik statistik över olika områden av verkställandet	UM, FSM, IM, JM, SHM, UKM	10	
B. Material och publikationer samt åtgärder för att göra 1325 mera känd, inkl. intern och extern information om krishantering	UM, FSM, Försvarsmakten, IM, CMC, JM, SHM, UKM	10	
C. Stärkande av 1325-kunskapen i förvaltningsområdenas interna utbildning	UM, FSM, IM, JM, SHM, UKM	10	

Indikator 8. Uppföljning och rapportering

Beskrivning/rapportering av insatser	Ansvar	Mål	FN/EU-indikatorer
A. Den nationella uppföljningsgruppen sammanträder regelbundet	Uppföljningsgruppens medlemmar	11	
B. Årlig rapport till riksdagen (utrikesutskottet)	UM, uppföljningsgruppen	11	
C. Genomförd internationell rapportering enligt FN:s, EU:s, Natos och övriga organisationers indikatorer, inkl. rapportering till CEDAW	UM, FSM, IM	11	
D. Finansiering för frivilligorganisationernas 1325-nätverk	UM, IM, FSM, UKM	11	FN: 23a, 23b

”KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET” I FN:s SÄKERHETS RÅD

1325 (2000) Kvinnor, fred och säkerhet

1820 (2008)

- Sexuellt våld i konflikter
- Skydd och förebyggande åtgärder
- Sexuellt våld som krigsföringsmetod
- Bekämpande av principen om strafflöshet

1888 (2009)

- Tjänst som särskild representant mot sexuellt våld
- Inrättande av ett rättsstatsteam
- Flera kvinnor i fredsprocesser

1889 (2009)

- Kvinnors deltagande i fredsuppbyggnad
- Globala indikatorer för kvinnor, fred och säkerhet utarbetas

1960 (2010)

- Monitorerings-, rapporterings- och utvärderingsmekanism för sexuellt våld i väpnade konflikter
- Användning av sanktioner mot instanser som gjort sig skyldiga till systematiskt sexuellt våld

KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET

Säkerhetsrådet,

åberopar sina resolutioner 1261 (1999) av den 25 augusti 1999, 1265 (1999) av den 17 september 1999, 1296 (2000) av den 19 april 2000 och 1314 (2000) av den 11 augusti 2000 och uttalanden i denna fråga av säkerhetsrådets ordförande samt ordförandens uttalande inför massmedierna vid Förenta nationernas dag för kvinnors rättigheter och internationell fred (Internationella kvinnodagen) den 8 mars 2000 (SC/6816),

åberopar även åtagandena i Peking-deklarationen och handlingsplanen (A/52/231) och åtagandena i slutakten från Förenta nationernas generalförsamlings tjugotredje särskilda möte, kallat "Kvinna 2000: jämställdhet mellan könen, utveckling och fred för det 21 århundradet" (A/S-23/10/Rev.1), särskilt de åtaganden som gäller kvinnor och väpnade konflikter,

erinrar sig om syftena och principerna i Förenta nationernas stadga, där det anges att säkerhetsrådet bär huvudansvaret för bevarande av internationell fred och säkerhet,

uttrycker sin oro över att civilbefolkningen, särskilt kvinnor och barn, utgör det stora flertalet av dem som är mest utsatta vid väpnade konflikter, inte minst som flyktingar – både externa och internflyktingar – och att de i tilltagande utsträckning väljs ut som måltavlor för kombattanter och beväpnade element, och som är medvetna om de följdverkningar detta har på en varaktig fred och försoning,

bekräftas åter den viktiga roll som kvinnor spelar i fråga om konfliktförebyggande, konfliktlösning och fredsuppbyggande samt betonar betydelsen av deras lika deltagande och fulla medverkan i alla strävanden att bevara och främja fred och säkerhet och behovet av att öka deras roll vid beslutsfattandet med avseende på konfliktförebyggande och konfliktlösning,

bekräftas även åter behovet av att till fullo tillämpa internationell lagstiftning om humanitära och mänskliga rättigheter som värnar kvinnors och flickors rättigheter under och efter konflikter,

understryker behovet av att alla parter säkerställer att program för minröjning och medvetandegörande om minfaran beaktar kvinnors och flickors särskilda behov,

inser att det är ytterst angeläget att inkorporera jämställdhetsperspektivet i alla fredsbevarande insatser och beaktar härvidlag Windhoekförklaringen och handlingsplanen från Namibia om inkorporering av ett jämställdhetsperspektiv i flerdimensionella fredsunderstödjande insatser (S/2000/693),

erkänner även betydelsen av rekommendationen i säkerhetsrådets ordförandes uttalande till massmedierna den 8 mars 2000 om särskild utbildning av all fredsbevarande personal om skydd, särskilda behov och mänskliga rättigheter för kvinnor och barn i konfliktsituationer,

erkänner att en förståelse av väpnade konflikters inverkan på kvinnor och flickor, effektiva institutionella arrangemang för att trygga skyddet av dem och deras fulla deltagande i fredsprocessen i hög grad tjänar till att upprätthålla och främja internationell fred och säkerhet, samt

noterar behovet av att sammanställa uppgifter om väpnade konflikters inverkan på kvinnor och flickor.

Säkerhetsrådet

1. *uppmannar* enträget medlemsstaterna att se till att kvinnor i ökad utsträckning deltar på alla beslutsnivåer i nationella, regionala och internationella institutioner och mekanismer för förebyggande, hantering och lösning av konflikter,
2. *uppmannar* generalsekreteraren att genomföra sin strategiska handlingsplan (A/49/587), i vilken förespråkas en ökning av kvinnornas deltagande på beslutsfattarnivå vid konfliktlösning och i fredsprocesser,
3. *uppmannar* enträget generalsekreteraren att tillsätta flera kvinnor som särskilda ombud och utsända för att tjäna som medlare och uppmannar därför medlemsstaterna att anmäla kandidater till generalsekreteraren för att införas i en förteckning som skall aktualiseras fortlöpande,
4. *uppmannar* vidare generalsekreteraren att sträva efter att utveckla kvinnornas roll och bidrag till Förenta nationernas insatser på fältet, särskilt som militära observatörer, civil polis samt experter i fråga om mänskliga rättigheter och humanitära insatser,
5. *uttrycker* sin beredskap att inkorporera ett jämställdhetsperspektiv i fredsbevarande insatser och uppmannar generalsekreteraren att trygga att, där så är lämpligt, jämställdhetsperspektivet tas i beaktande vid fältinsatser,

6. *anmodar* generalsekreteraren att lämna medlemsstaterna anvisningar och material för utbildning om kvinnors skydd, rättigheter och särskilda behov samt om betydelsen av att kvinnor medverkar i alla fredsbevarande och fredsuppbyggande insatser, inbjuder medlemsstaterna att inkorporera dessa aspekter och även utbildning i medvetande om hiv/aids i sina nationella utbildningsprogram för militär och civil polis vid förberedandet av insatser och uppmanar vidare generalsekreteraren att tillse att civil personal som deltar i fredsbevarande insatser får genomgå liknande utbildning,
7. *uppmanar* enträget medlemsstaterna att öka sitt frivilliga ekonomiska, tekniska och logistiska stöd för genusanpassad utbildning, däribland utbildning som genomförs av berörda fonder och program, bland annat av Förenta nationernas kvinnofond och av Förenta nationernas barnfond samt av Förenta nationernas flyktingkommissarie och av andra berörda organ,
8. *uppmanar* alla de berörda att, när de förhandlar och genomför fredsavtal, anta ett jämställdhetsperspektiv som bland annat beaktar följande:
  - a) kvinnors och flickors särskilda behov vid repatriering och återflyttning för rehabilitering, återanpassning och återuppbyggande efter konflikt,
  - b) åtgärder för att stödja lokala kvinnogrupperns fredsiniciativ och inhemska förfaranden för konfliktlösning och som innefattar kvinnors deltagande i alla mekanismerna för att genomföra fredsavtalen,
  - c) åtgärder som tillgodoser skydd och respekt för kvinnors och flickors mänskliga rättigheter, särskilt med avseende på författningen, valsystemet, polisväsendet och domstolsväsendet,
9. *uppmanar* alla parter i väpnade konflikter att till fullo respektera den internationella rätt som är tillämplig på kvinnors och flickors rättigheter och skydd, särskilt såsom civilbefolkning och särskilt de åtaganden som gäller dem enligt 1949 års Genèvekonventioner med 1977 års tilläggsprotokoll, 1951 års flyktingkonvention med 1967 års protokoll, 1979 års konvention om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor och dess fakultativa protokoll av år 1999 samt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av år 1989 och dess två fakultativa protokoll av den 25 maj 2000 och att beakta de relevanta bestämmelserna i Romstadgan om Internationella brottmålsdomstolen,
10. *uppmanar* alla parter i väpnade konflikter att vidta särskilda åtgärder för att skydda kvinnor och flickor mot sexuellt våld, särskilt våldtäkt och andra former av sexuellt utnyttjande och alla andra former av våld i situationer av väpnad konflikt,

11. *understryker* att alla stater är skyldiga att avskaffa strafflöshet och att lagföra alla personer som anklagas för folkmord, brott mot mänskligheten samt krigsförbrytelser, däribland brott som sammanhänger med sexuellt och annat våld mot kvinnor och flickor, och betonar i detta hänseende nödvändigheten av att, där så är möjligt, undanta dessa brott från amnesti,
12. *uppmantar* alla parter i väpnade konflikter att respektera flyktinglägrens och flyktinganläggningarnas civila och humanitära karaktär och att ta hänsyn till kvinnors och flickors särskilda behov, inte minst vid utformningen av dessa läger och anläggningar, och återoppar säkerhetsrådets resolutioner 1208 (1998) av den 19 november 1998 och 1296 (2000) av den 19 april 2000,
13. *uppmantar* alla som deltar i planering av avvapning, demobilisering och återanpassning att beakta de olika behov som kvinnliga och manliga exkombattanter har och att beakta deras anhörigas behov,
14. *bekräftar* åter att det är berett att, när rådet antar åtgärder med stöd av artikel 41 i Förenta nationernas stadga, beakta åtgärdernas möjliga inverkan på civilbefolkningen, med hänsyn till kvinnors och flickors särskilda behov, för att överväga lämpliga undantag av humanitära skäl,
15. *uttrycker* sin beredskap att trygga att säkerhetsrådets insatsgrupper beaktar genusrelaterade aspekter och kvinnors rättigheter, däribland genom samråd med lokala och internationella kvinnogrupper,
16. *uppmantar* generalsekreteraren att verkställa en undersökning av väpnade konflikters inverkan på kvinnor och flickor, kvinnornas roll i fredsuppbyggandet och genusaspekterna på fredsprocesser och konfliktlösning och uppmantar vidare generalsekreteraren att avge en rapport till säkerhetsrådet om resultatet av sin undersökning och att delge alla Förenta nationernas medlemsstater rapporten,
17. *anmodar* generalsekreteraren att, i förekommande fall, i sin rapport till säkerhetsrådet inkludera uppgifter om arbetet med jämställdhetsintegrering i alla fredsbevarande insatsgrupper och uppgifter om andra aspekter som berör kvinnor och flickor,
18. *beslutar* att fortsätta att aktivt ägna sig åt denna fråga.

UTRIKESMINISTERIETS PUBLIKATIONER

4 / 2012

ISSN 0358-1489
ISBN 978-952-281-009-0
PDF ISBN 978-952-281-010-6
e-publikation ISBN 978-952-281-011-3